

Procedura utraty statusu odpadu

Zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami, utrata statusu odpadu następuje z mocy prawa po spełnieniu kryteriów określonych w ustawie o odpadach, które następnie muszą zostać uszczegółowione w decyzji administracyjnej wydawanej dla danego przedsięwzięcia. Taką decyzją może być pozwolenie na przetwarzanie odpadów albo pozwolenie zintegrowane.

W celu przeprowadzenia procedury utraty statusu odpadu, polegającej na wytwarzaniu oraz stosowaniu paliwa produkowanego na bazie odpadów komunalnych jako dodatku uszlachetniającego do paliwa konwencjonalnego stosowanego w danej instalacji, należy wykazać, że odpady komunalne, z których produkowane będzie paliwo zastępcze, utraciły status odpadu. Procedura utraty statusu odpadu została wprowadzona w Ustawie z 14 grudnia 2012 r. o odpadach, która weszła w życie 23 stycznia 2013 r.¹

Istota przyjętych regulacji

Przyjęcie przez Parlament Europejski i Radę dyrektywy 2008/98/WE o odpadach² spowodowało, że niezbędna była jej transpozycja do prawa krajowego państw członkowskich. Państwa członkowskie miały na to czas do 12 grudnia 2010 r. W Polsce transpozycji dokonano w ustawie o odpadach, przyjętej przez Sejm 14 grudnia 2012 r. Ustawa określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi, zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi, wynikający z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi (art. 1 ust. 1 ustawy o odpadach).

Najważniejszym punktem regulacji jest definicja odpadu, gdyż sposób rozumienia tego pojęcia wyznacza rzeczywisty zakres przedmiotowy regulacji. Pojęcie to zostało zdefiniowane w art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy o odpadach, niemal identycznie jak w dyrektywie. Poprzez odpady rozumie się każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany.

W polskim ustawodawstwie utrata statusu odpadów została uregulowana w art. 14 ustawy o odpadach, który implementuje w sposób dosłowny art. 6 ust. 4 dyrektywy 2008/98/WE. Różnicą jest piąte kryterium, jakie muszą spełnić odpady, aby utracić ten status. Zgodnie z dyrektywą, jest to zgodność z orzecznictwem unijnym, natomiast w ustawie o odpadach są to wymagania określone przez przepisy UE.

Dyrektywa wprowadza trzy możliwości określenia kryteriów utraty statusu odpadu. Pierwszą z nich jest rozporządzenie

unijne, które zgodnie z motywem 22 (jednostka redakcyjna dyrektywy) dyrektywy będzie dotyczyło tylko wskazanych rodzajów strumieni odpadów. W takim przypadku prawodawstwa państw członkowskich nie będą miały zastosowania, jako że rozporządzenia unijne stosowane są bezpośrednio, tj. nie wymagają transpozycji do prawa krajowego, a organy administracji stosują je wprost.

W myśl art. 6 ust. 2 dyrektywy, szczegółowe kryteria utraty statusu odpadu powinny zostać określone na poziomie UE co najmniej w odniesieniu do kruszyw, papieru, szkła, metalu, opon i tekstyliów. Kategorie odpadów, dla których na szczeblu unijnym należy opracować specyfikacje i kryteria określające utratę statusu odpadu, zawarto również w motywie 22 dyrektywy. Katego-

W polskim ustawodawstwie utrata statusu odpadów została uregulowana w art. 14 ustawy o odpadach, który implementuje w sposób dosłowny art. 6 ust. 4 dyrektywy 2008/98/WE. Różnicą jest piąte kryterium, jakie muszą spełnić odpady, aby utracić status odpadu.

rie te mogą obejmować m.in. odpady budowlane i rozbiórkowe, niektóre popioły i żużle, złom metali, kruszywa, opony, tekstylia, kompost, makulaturę i szkło. Jak widać, kategorie te nie obejmują odpadów komunalnych. Do tej pory zostały wydane trzy rozporządzenia na poziomie Unii Europejskiej, dotyczące utraty statusu odpadu:

■ Rozporządzenie Rady nr 333/2011/WE z 31 marca 2011 r. ustanawiające kryteria określające, kiedy pewne rodzaje złomu przestają być odpadami, na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE,

■ Rozporządzenie Komisji nr 1179/2012/WE z 10 grudnia 2012 r. ustanawiające kryteria określające, kiedy stłuczka szklana przestaje być odpadem, na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE,

■ Rozporządzenie Komisji nr 715/2013/WE z 25 lipca 2013 r. ustanawiające kryteria określające, kiedy złom miedzi prze-

staje być odpadem, na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE.

Dla odpadów komunalnych nie przewiduje się wydania takich rozporządzeń na poziomie unijnym, co oznacza, że państwa członkowskie mogą skorzystać z dwóch dalszych trybów przewidzianych przez dyrektywę, tj. wydania krajowego aktu generalnego lub indywidualnej decyzji administracyjnej.

W ustawie o odpadach brak jest delegacji umożliwiającej przyjęcie aktu generalnego, na podstawie którego następowałaby konkretyzacja kryteriów utraty statusu odpadu. Zatem – mimo dopuszczalności takiego rozwiązania na mocy dyrektywy – polski ustawodawca wykluczył możliwość określenia szczegółowych warunków utraty statusu odpadów w drodze rozporządzenia, pozostawiając jedynie drogę aktu indywidualnego. Wobec powyższego, w sytuacji braku kryteriów unijnych dla odpadów komunalnych, przyjętych na podstawie art. 6 ust. 2 dyrektywy, każda sprawa może być rozpatrywana indywidualnie, a kryteria utraty statusu odpadu powinny być skonkretyzowane przy wydawaniu stosownych decyzji administracyjnych. Pogląd ten znajduje potwierdzenie w Wytycznych Komisji Europejskiej (str. 22), dotyczących interpretacji przepisów dyrektywy, oraz w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE).

Szczegółowe kryteria

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o odpadach, utrata statusu odpadów może nastąpić, jeżeli na skutek poddania odpadów procesowi odzysku spełnione zostaną łącznie następujące warunki: przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów, istnieje rynek takich przedmiotów lub substancji albo popyt na nie, a dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu. Ponadto zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia lub zdrowia ludzi ani dla środowiska. Należy też uwzględnić fakt, że – zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy o odpadach – muszą zostać spełnione wymagania określone przez przepisy UE.

Pierwszy z omawianych kryteriów dotyczy poddania odpadów procesowi odzysku. Pojęcie utraty statusu odpadu jest ściśle związane z rozumieniem ukończenia procesu odzysku i samego procesu odzysku. Dopiero po poddaniu odpadów procesowi odzysku można ocenić, czy uzyskany produkt spełnia warunki oraz wymagania określone w przepisie i w efekcie czy następuje utrata statusu odpadu³. Definicja pojęcia „odzysk” została zaczerpnięta z dyrektywy i przeniesiona literalnie na grunt polskiego ustawodawstwa. Przez odzysk ustawa o odpadach rozumie jakiegokolwiek proces, którego głów-

nym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce (art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o odpadach).

Następny warunek mówi o tym, że przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów oraz istnieje rynek takich przedmiotów lub substancji albo popyt na nie. Kryteria określone w art. 14 ust. 1 pkt. 1a i 1b ustawy o opa-

teriałów pierwotnych wykorzystywanych w tym samym celu. Materiał powinien być gotowy do ostatecznego wykorzystania i żadne dodatkowe etapy przetwarzania odpadów nie powinny być potrzebne (Wytyczne KE, str. 22).

Czwarty z omawianych warunków to: zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia lub zdrowia ludzi ani dla środowiska. Ustawa o odpadach nie określa i nie precyzuje, jakie normy, przepisy i kryteria należy uznać za referencyjne, aby wykazać, że nie występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego ani dla środowi-

kowo uwolnienie materiału z systemu przetwarzania odpadów nie może prowadzić do zwiększenia ryzyka dla zdrowia ludzkiego ani dla środowiska. Przy tym należy mieć na uwadze cały cykl życia produktu (Wytyczne KE, str. 23).

Standardy emisyjne

W przypadku utraty statusu odpadu zastosowanie będą miały przepisy dotyczące standardów emisyjnych. Przepisy zarówno ustawy o odpadach (art. 29), jak i Prawa ochrony środowiska (art. 141) stanowią, że eksploatacja instalacji, w tym instalacji przetwarzających odpady, nie powinna

Aby doszło do utraty statusu odpadu przez odpady komunalne i wytworzenia z nich paliwa zastępczego będącego produktem, należy wykazać spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach.

dach mogą zostać określone jako handlowe i są ze sobą ściśle powiązane. Na zgodność obu tych warunków mogą wskazywać: istnienie solidnych warunków rynkowych związanych z popytem i podażą, weryfikowalne ceny rynkowe płacone za dany materiał lub istnienie specyfikacji albo norm dotyczących obrotu danym materiałem (tak stanowią Wytyczne KE, str. 22).

Kolejne założenie dotyczyło tego, że dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu. O spełnieniu warunku z art. 14 ust. 1 pkt 1c ustawy o odpadach może świadczyć zgodność z ustalonymi specyfikacjami lub normami technicznymi, które są stosowane w odniesieniu do ma-

ska. Kryterium z art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach jest wzorowane na art. 6 ust. 1d dyrektywy, co więcej – art. 6 dyrektywy stanowi, że w koniecznych przypadkach kryteria obejmują wartości dopuszczalne zanieczyszczeń i uwzględniają jakiegokolwiek potencjalnie niekorzystne oddziaływanie substancji lub przedmiotu na środowisko naturalne. Wytyczne Komisji Europejskiej stanowią, że zgodność z warunkiem zawartym w art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach można określić poprzez porównanie wykorzystania danego materiału zgodnie z właściwym prawodawstwem dotyczącym danego produktu z wykorzystaniem tego samego materiału na mocy przepisów dotyczących odpadów (Wytyczne KE, str. 23). Prawodawstwo dotyczące danego produktu musi wystarczająco minimalizować skutki dla środowiska i zdrowia człowieka. Dodat-

powodować przekroczenia standardów emisyjnych. Dopuszczalne wielkości emisji z instalacji w zakresie wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (DzU nr 95, poz. 558). W przypadku spalania lub współspalania paliwa zastępczego (produktu, który utracił status odpadu) zastosowanie będą miały przepisy tego rozporządzenia, które określają dopuszczalne wielkości emisji dla instalacji spalających paliwa. Normy te będą właściwe na poziomie instalacji korzystającej z paliwa zastępczego. Jednakże przed uznaniem, że mamy do czynienia z produktem, który utracił status odpadu,

cd. na str. 26 >>

>> cd. ze str. 25

konieczne jest także zbadanie, czy w procesie jego wytwarzania – a więc na etapie, gdy posiada jeszcze status odpadu – zachowane są normy emisyjne dotyczące spalania odpadów. Jak wyżej wskazano, Wytyczne Komisji Europejskiej stanowią, że zgodność z warunkiem zawartym w art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach można określić poprzez porównanie wykorzystania danego materiału zgodnie z właściwym prawodawstwem dotyczącym danego produktu z wykorzystaniem tego samego materiału na mocy przepisów dotyczących odpadów. Oznacza to m.in., że spalanie produktu nie może być bardziej uciążliwe dla środowiska niż spalanie odpadów. Należy więc to sprawdzić, weryfikując zachowanie norm emisyjnych dla spalania odpadów, ponieważ dopiero wtedy można stwierdzić, czy taki produkt wyłączony z systemu odpadów również dochowuje tych standardów, a tym samym jego status nie zagraża środowisku. W sytuacji, gdy produkt spełni te normy, a także normy emisyjności dotyczące paliw, będzie można uznać, że warunek art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach jest spełniony.

Należy zatem uznać, że w przypadku spełnienia norm emisyjnych zastosowanie produktu, który utracił status odpadu, nie będzie prowadziło do negatywnych skutków dla życia lub zdrowia ludzkiego ani dla środowiska. Aby uznać, że warunek z art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach jest spełniony, należy wykazać, że dopuszczalne wielkości emisyjne dla danego typu instalacji są zachowane i że stężenie poszczególnych gazów wprowadzanych do powietrza nie jest przekroczone. Zgodnie z art. 147a ust. 1 Prawa ochrony środowiska, pomiary wielkości emisji powinny zostać wykonane przez akredytowane laboratoria lub certyfikowane jednostki badawcze⁴.

Regulacje unijne

Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o odpadach, aby odpady utraciły taki status, muszą spełnić wymagania określone w przepisach UE. W przypadku istnienia rozporządzeń unijnych, o których mowa w art. 6 ust. 2 dyrektywy, które stosowane są bezpośrednio, w ogóle nie stosuje się przepisów krajowych. Wobec powyższego odniesienie w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o odpadach do przepisów unijnych należy rozumieć jako odwołanie do obowiązującego orzecznictwa TSUE. Interpretacja ta jest zgodna z art. 6 ust. 4 dyrektywy, który stanowi, że w przypadkach, gdy nie ustalono kryteriów utraty statusu odpadu na poziomie unijnym, państwa członkowskie mogą decydować odrębnie w każdym przypadku, czy dany odpad utracił taki status z uwzględnieniem tzw. odnośnego orzecznictwa. Co więcej, pogląd ten został podzielony przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Rzecznik Generalną w sprawie C-358/11, gdzie zostało potwierdzone, że stosowanie art. 6 ust. 4 dyrektywy wy-

starczy, aby państwa członkowskie uwzględniły obowiązujące orzecznictwo TSUE.

Na gruncie obecnie obowiązującego polskiego prawa utrata statusu odpadów następuje z mocy prawa, zgodnie z art. 14 ustawy o odpadach, który implementuje art. 6 ust. 4 dyrektywy. Utrata statusu odpadów następuje, jeżeli na skutek poddania odpadów procesowi odzysku łącznie spełniają one kryteria określone w art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach oraz spełnione są wymagania określone w orzecznictwie TSUE. Artykuł 14 ustawy o odpadach, zgodnie z przepisami dyrektywy, określa, jakie warunki muszą zostać spełnione, aby odpady utraciły status odpadu. Ustawa nie wprowadza katalogu odpadów, które mogą być temu procesowi poddane. Oznacza to, że na gruncie prawa polskiego dopuszczalne jest przeprowadzenie procedury utraty statusu odpadu dla wszelkiego rodzaju odpadów.

Wobec braku w ustawie o odpadach delegacji do ustanowienia szczegółowych kryteriów utraty statusu odpadów w drodze rozporządzenia każda sprawa powinna być rozpatrywana indywidualnie, przy wydawaniu stosownych decyzji administracyjnych, np. pozwolenia zintegrowanego lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów. Utrata statusu odpadu następuje z mocy ustawy o odpadach po spełnieniu wszystkich warunków określonych w art. 14 ust. 1 ustawy o odpadach i uszczegółowionych w decyzji. Nie przewidziano w tym wypadku żadnej odrębnej, dodatkowej procedury weryfikacyjnej, dlatego też decydujące znaczenie będzie miała treść wydanych decyzji administracyjnych. Wspomniane decyzje administracyjne powinny konkretyzować, w jaki sposób warunki określone w art. 14 ust. 1 ustawy o odpadach powinny zostać spełnione w konkretnym przypadku, aby można było uznać, że nastąpił proces utraty statusu odpadu. Możliwość decydowania przez organy administracyjne odrębnie w każdym przypadku jest zgodna z art. 6 ust. 4 dyrektywy oraz orzecznictwem TSUE.

Produkcja paliwa zastępczego

Artykuł 14 ust. 1 ustawy o odpadach stanowi, że utrata statusu odpadu następuje z mocy prawa. Ustawa ta nie określa żadnej szczególnej procedury, która konstytuowałaby ten proces. Ponadto z dyrektywy oraz ustawy o odpadach wynika, że konieczne jest wydanie aktu uszczegóławiającego powyższe kryteria. Z dopuszczalnych przez dyrektywę rozwiązań polski ustawodawca zdecydował się na implementację ujęcia szczegółowych kryteriów utraty statusu odpadów w postaci indywidualnej decyzji administracyjnej. Ponieważ ustawa nie przewiduje wydania odrębnej decyzji regulującej kryteria utraty statusu odpadu, należy przyjąć, że kryteria te powinny być zawarte w innych decyzjach, np. w pozwoleniu zintegrowanym lub w pozwoleniu na przetwa-

rzanie odpadów. Wniosek ten wynika z porównania treści wymienionych decyzji z kryteriami wymienionymi w ustawie. Należy zwrócić uwagę na art. 202 ust. 4 Prawa ochrony środowiska, który stanowi, że w pozwoleniu zintegrowanym określa się warunki wytwarzania i sposoby postępowania z odpadami na zasadach określonych w przepisach ustawy o odpadach. Określając w pozwoleniu zintegrowanym sposób postępowania z odpadami, organ może określić szczegółowe kryteria, jakie muszą być spełnione, aby odpady te utraciły status odpadu. Ponadto art. 43 ust. 2 ustawy o odpadach stanowi, że w zezwoleniu na przetwarzanie odpadów określa się (pkt 3) miejsce i dopuszczoną metodę lub metody przetwarzania odpadów, ze wskazaniem procesu przetwarzania, oraz (ust. 4) dodatkowe warunki przetwarzania odpadów, jeżeli wymaga tego rodzaj odpadów, w szczególności niebezpiecznych, lub potrzeba zachowania wymagań ochrony życia lub zdrowia ludzi bądź środowiska. Określając metodę przetwarzania oraz dodatkowe warunki, organ może określić szczegółowe kryteria utraty statusu odpadu oraz określić produkt, który w wyniku takiego przetwarzania powstaje.

Określone wymagania

W jaki zatem sposób wykazać, że paliwo wyprodukowane z odpadów komunalnych spełnia poszczególne wymagania wskazane w art. 14 ust. 1 pkt. 1a i 1b ustawy o odpadach?

Pierwszy przypadek dotyczy art. 14 ust. 1 pkt. 1a i 1b ustawy o odpadach, który mówi, że przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów oraz istnieje rynek takich przedmiotów bądź substancji albo popyt na nie. Określone w tym zapisie warunki są ze sobą powiązane i wymagają wykazania istnienia warunków rynkowych dotyczących danego przedmiotu lub substancji. W przypadku paliwa zastępczego wytworzonego na bazie odpadów komunalnych na spełnienie kryteriów, o których mowa w art. 14 ust. 1 pkt. 1a i 1b ustawy o odpadach, może wskazywać fakt, że paliwo produkowane z odpadów są produktem używanym w przemyśle energetycznym – poprzez współspalanie z paliwami konwencjonalnymi. Paliwo zastępcze, będące produktem, a nie odpadem, jest używane nie tylko w Polsce, ale też na terenie innych krajów UE.

Drugi przypadek odnosi się do art. 14 ust. 1 pkt 1c ustawy o odpadach. Mówi on o tym, że dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu. Warunek zawarty w art. 14 ust. 1 pkt 1c ustawy o odpadach zostanie spełniony, jeżeli produkt lub substancja uzyskane poprzez odzysk odpadów będą odpowiadać specyfikacjom lub normom technicznym, które stosowane są w odniesieniu do materiałów pierwotnych wykorzystywanych w tym samym ce-

lu. W przypadku paliwa zastępczego stosowanego np. z paliwem konwencjonalnym jakim jest węgiel, aby kryterium zawarte w art. 14 ust. 1 pkt 1c ustawy o odpadach mogło zostać uznane za spełnione, paliwo zastępcze powinno wykazywać takie same właściwości oraz być wykorzystywane w taki samym celu jak paliwo konwencjonalne. Paliwo zastępcze uzyskane z odpadów spełniłoby definicję paliwa, które jest określone jako dowolna palna substancja ciekła, stała lub gazowa, za wyjątkiem odpadów⁵.

Dowodem na potwierdzenie spełnienia powyższego warunku mogą być wyniki badań, które potwierdzą zgodność jakości paliwa zastępczego z przepisami dotyczącymi paliw konwencjonalnych, wykonane przez akredytowane laboratoria lub certyfikowane jednostki badawcze, o których mowa w art. 147a ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. W omawianym przypadku właściwe będą przepisy i normy techniczne dotyczące paliwa konwencjonalnego, w następstwie którego byłoby spalane paliwo zastępcze uzyskane z odpadów. W tym względzie należałoby zwrócić szczególną uwagę na zgodność z parametrami jakościowymi paliwa konwencjonalnego. W przypadku paliwa zastępczego nie powinny być potrzebne żadne dodatkowe etapy przetwarzania, a materiał ten po dostarczeniu do elektrowni powinien być gotowy do ostatecznego wykorzystania.

Trzeci z rozpatrywanych warunków dotyczy przypadku, gdy zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia lub zdrowia ludzi ani dla środowiska (art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach). Aby kryterium to zostało spełnione, uwolnienie materiału z systemu przetwarzania odpadów nie może prowadzić do zwiększenia ryzyka dla środowiska i zdrowia człowieka. Powyższe oznacza, że aby mówić o braku ryzyka dla środowiska, produkowane paliwo zastępcze musi spełniać normy określone przez Prawo ochrony środowiska, w tym normy emisyjne wyznaczone w ww. rozporządzeniu w sprawie standardów emisyjnych z instalacji. Zgodnie z art. 146 ust. 1 pkt 1 Prawa ochrony środowiska, prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia są obowiązani do zapewnienia ich prawidłowej eksploatacji, polegającej w szczególności na stosowaniu paliw, surowców i materiałów eksploatacyjnych zapewniających ograniczenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko. Artykuł 146 ust. 2 Prawa ochrony środowiska wprowadza delegację dla ministra środowiska (działającego w porozumieniu z ministrem gospodarki) do określenia wymagań w zakresie stosowania paliw, surowców i materiałów eksploatacyjnych o określonych właściwościach, cechach lub parametrach w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko eksploatowanych instalacji i urządzeń.

Rozporządzenie w sprawie standardów emisyjnych z instalacji, wydane w oparciu o art. 146 ust. 2 Prawa ochrony środowiska,

określa zatem, jakie normy muszą być spełnione w odniesieniu do określonych paliw lub surowców, by ich spalanie nie powodowało negatywnego wpływu na środowisko. Rozdział 3 rozporządzenia (§ 16) określa standardy emisyjne dla instalacji spalania i współspalania odpadów. Jeśli zatem paliwo zastępcze będzie spełniało te standardy emisyjności, wówczas warunek określony w art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach zostanie spełniony. Warunkiem tym jest, by zastosowanie paliwa zastępczego nie prowadziło do zwiększenia ryzyka zagrożenia dla środowiska i zdrowia człowieka.

Aby móc mówić o braku szkodliwości dla środowiska w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska, paliwo zastępcze musi przejść test emisyjności, tj. należy udowodnić, że uwolnienie paliwa zastępczego z systemu przetwarzania odpadów nie spowoduje ryzyka negatywnego wpływu na środowisko. Test taki będzie pozytywny wyłącznie w przypadku, gdy paliwo zastępcze będzie spełniało normy emisyjne dotyczące spalania lub współspalania odpadów, ponieważ paliwo to, w oderwaniu od pozostałych przesłanek z art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach, kwalifikowane jest jeszcze jako odpad. Punktem wyjścia dla określenia standardów emisyjnych dla paliwa zastępczego są zatem przepisy dotyczące odpadów, ponieważ z uwagi na pochodzenie paliwa zastępczego zachowanie tych norm pozwoli na spełnienie testu braku negatywnego oddziaływania na środowisko. Dotrzymanie norm dotyczących spalania i współspalania odpadów, określonych w ww. rozporządzeniu, pozwala na przyjęcie, że zastosowanie paliwa zastępczego nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia lub zdrowia ludzi ani dla środowiska. W konsekwencji pozwoli to na wykazanie jednej z przesłanek utraty statusu odpadu.

Artykuł 141 Prawa ochrony środowiska stanowi, że eksploatacja instalacji nie powinna powodować przekroczenia standardów emisyjnych. Standardy te nie mogą zatem zostać przekroczone na skutek spalania paliwa zastępczego wytworzonego z odpadów komunalnych. Co więcej, w przypadku spalania paliwa zastępczego nie mogą zostać przekroczone dopuszczalne wielkości emisji, które dla danej instalacji określone są w pozwoleniu zintegrowanym. Pozwolenie zintegrowane jako pozwolenie emisyjne określa indywidualnie dla konkretnego podmiotu dopuszczalne wielkości emisji, które muszą odnosić się do standardów wynikających z rozporządzenia.

Na tej podstawie należy stwierdzić, że emisje gazów i pyłów szkodliwych dla środowiska, które powstają poprzez spalanie paliwa zastępczego, nie powinny być wyższe niż emisje powstające przy spalaniu paliwa konwencjonalnego, określone w pozwoleniu zintegrowanym dla danej instalacji. W związku z powyższym, należałoby porównać wpływ paliwa zastępczego i paliwa konwencjonalnego na środowisko, w szcze-

gólności emisję szkodliwych substancji wydzielanych przy spalaniu oraz szkodliwość ubocznych produktów spalania i odpadów pozostałych po spalaniu paliwa zastępczego wraz z paliwem konwencjonalnym. Warunek określony w art. 14 ust. 1 pkt 1d ustawy o odpadach zostanie spełniony, jeżeli spalanie paliwa zastępczego nie będzie wpływało na środowisko w sposób bardziej negatywny niż spalanie paliwa konwencjonalnego.

Aby wykazać, że użycie paliwa zastępczego nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia lub zdrowia ludzi ani dla środowiska, należy przeprowadzić badania potwierdzające, że w przypadku spalania paliwa zastępczego standardy emisyjne, określone w pozwoleniu zintegrowanym, nie zostaną przekroczone. Takie badania i pomiary wielkości emisji powinny zostać przeprowadzone przez akredytowane laboratoria lub certyfikowane jednostki badawcze, o których mowa w art. 147a ust. 1 Prawa ochrony środowiska.

Istotne kryteria

Aby doszło do utraty statusu odpadu przez odpady komunalne i wytworzenia z nich paliwa zastępczego będącego produktem, należy wykazać spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy o odpadach. Warunek z art. 14 ust. 1 pkt 1a i 1b ustawy będzie spełniony, jeżeli zostanie wykazane, że istnieją solidne warunki rynkowe związane z paliwem zastępczym produkowanym z odpadów. Przy tym trafny wydaje się pogląd, że takie warunki istnieją na poziomie zarówno unijnym, jak i krajowym.

W przypadku kryteriów określonych w art. 14 ust. 1 pkt 1c i 1d ustawy o odpadach konieczne jest przeprowadzenie badań przez akredytowane laboratoria lub certyfikowane jednostki badawcze, które potwierdzą właściwości paliwa zastępczego i określaną wielkość emisji gazów i pyłów szkodliwych dla środowiska, powstałych poprzez spalanie paliwa zastępczego.

Źródła

1. Ustawa z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (DzU z 2013 r. poz. 21).
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312 z 22 listopada 2008 r.).
3. Radecki W.: *Ustawa o odpadach. Komentarz do art. 14*, LEX 2013,
4. Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (DzU nr 62, poz. 627).
5. Rozporządzenia Ministra Środowiska z 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (DzU nr 95, poz. 558).

dr Maciej Kruś, Anna Piotrowska
Kancelaria Prawna Spaczyński,
Szczepaniak i Wspólnicy S.K.A.